

Предмет: *Професійна майстерність*

Курс: *II ОМК*

Тема заняття: ***Виконання гердану способом «ткання».***

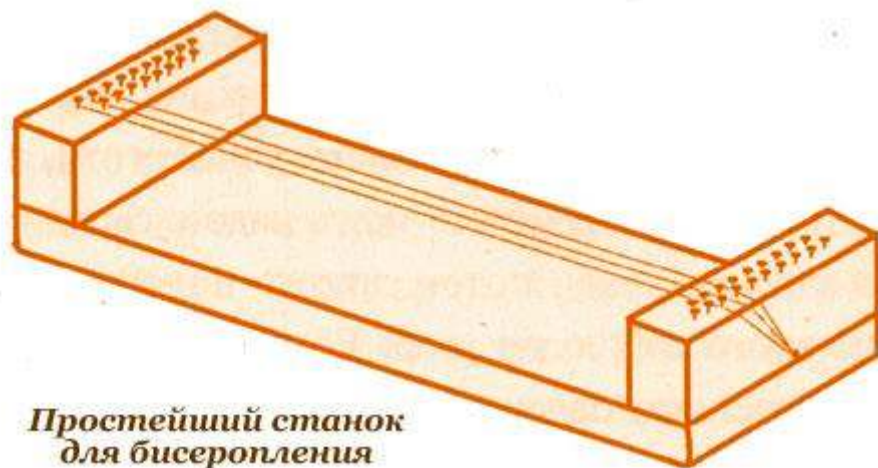
Мета заняття: *навчити студентів виконувати гердан способом «ткання».*

Розвивати відчуття гармонії, краси та художнього смаку. Виховувати у студентів любов до українського народного мистецтва.

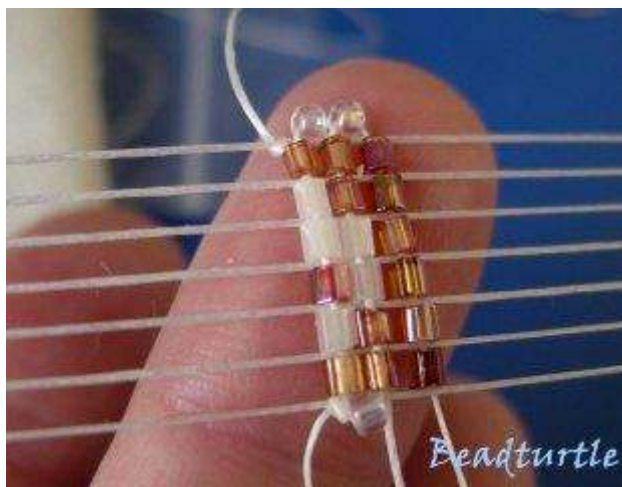
Література:

- *Литвинець Є. М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: Альбом. - К.: Вища школа, 2004.*
- *Гасюк О.О., Степан М.Г. Художнє вишивання. - К.: Вища шк., 1989.*
- *Кара-Васильєва Т.В. Українська вишивка. – К.: «Мистецтво», 1996.*
- *Радкевич В.О., Пащенко Г.М. Технологія вишивки: Підручник за ред. Н.Г. Николо .-К.: Вища шк., 1997.*

Найпоширеніший спосіб виготовлення прикрас з бісеру – ткання, подібне до виготовлення полотна, простим переплетінням. Таким способом виготовляють гердани. Вони відрізняються від силянок тим, що не мають ажурю, фактура їхня щільна. Для ткання гердана використовується невелика дерев'яна дошка – підставка, розміром 40-50x8-10 см з двома дерев'яними порогами, заввишки 5 см на кінцях. Відповідно до ширини гердана на порогах, вздовж дошки намотується міцна нитка – основа, на одну більше, ніж буде пацьорок, на якій голкою тчуть візерунки. Силянки і гердани об'єднуються інколи спільною назвою “гердани”, хоч вони відрізняються технікою виконання, характером декору. В деяких селах селянки і гердани називають герданами, якщо вони нашиті на стрічку (“гарасівку”), яка зміцнює прикрасу.

*Простейший станок
для бисероплетения*

Загалом гуцульським силянкам і герданам характерні композиції з дрібними елементами орнаменту, що зумовлюється також дрібним бісером. Найпоширенішим мотивом прикрас з бісеру ромб з видовженими сторонами та контурами, гладенькими або розробленими виступами – “Ріжками”, малими ромбиками – “головками”. Площа ромбів заповнюється перехрестям, ромбиками, цяточками. Мотивом прикрас з бісеру є також трикутник з ріжками на вершинах, звернений поперемінно то вгору, то вниз, видовжений прямокутник (скриньковий”) та ін. Основні мотиви – ромби – відмежовуються розділовими елементами у вигляді перехресть та трикутників. Узори компонуються з фоном або без нього. Іноді збагачується з двох сторін по довжині або тільки внизу ламаною лінією – “кривулькою”, обводяться білою або ж чорною смужкою. Внизу завершуються тороками різної довжини.

Характерно те, що за наявності етнографічної стильової спільності в кожному селі, сформувались свої гармонії барв. Спостерігаються своєрідні місцеві художні особливості окремих сіл – улюблені кольори, мотиви, форми, техніки.

Кольорова гама силянок та герданів основана переважно на насичених, дзвінких кольорах. Гуцули віддають перевагу яскравим, насиченим барвам, мов перенесеним з лісів, полонин, потоків та водограїв. В орнаментах бісерних прикрас називають різні відтінки червоного кольору, який колись був оберегом. Майже в кожному селі в малюнки додають сині та фіолетові відтінки.

Часто використовується білий колір, як тло, або світлий акцент в орнаменті, щоб підкреслили свіжість колориту. Важливе значення має фон, який визначає характер узору, його кольорове звучання. Він різний у різних селах. У Верхньому Березові гердани темніші (“чорнобривці”). Блакитні кольори трапляються в прикрасах с. Шешори, яке славиться своїми водоспадами – “гуками”.

Широкі, багаті силянки з рідким ажуром, де переважають темні кольори, фіолетово-сині, які нагадують красу карпатської ночі, характерні особливо для сіл Верховинського району. Чіткістю композицій досить великих мотивів, розміщених на відповідному фоні, відзначаються бісерні прикраси сіл Річка, Вербовець, Косівського району. Косівщина – тло старовинних герданів нанизували з білого бісеру, який підкреслював барвистість окремих елементів узору – ромбів, ружок, очок, хрестиків, тощо.

Зразок практичного виконання гердану.

<https://youtu.be/0trigskFz-w>

<https://youtu.be/FpyvfHkhRi0>